

Το πρόβλημα των εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών στη σύγχρονη εποχή

Ορθοδοξία / Αγία και Μεγάλη Σύνοδος / Ορθοδοξία

Αθανάσιος Μουστάκης, Δρ Θεολογίας

Το πρόβλημα των εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών υπό βιβλική προοπτική: μερικές επισημάνσεις

*Το παρακάτω κείμενο δημοσιεύθηκε στο περιοδικό **Θεολογία** (τόμος 87ος, τεύχος 1ο, Ιανουάριος - Μάρτιος 2016, σελίδες 369-376).*

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Βαδίζοντας προς τη σύγκληση της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, η οποία έχει προσδιοριστεί για το έτος 2016 ο παρατηρητής εντυπωσιάζεται από τα θέματα που αναμένεται να συζητηθούν σε αυτή[1].

Φρονούμε ότι ένα από τα σημαντικότερα και πλέον ακανθώδη είναι το πρόβλημα των **δικαιοδοσιών**, το οποίο δημιουργεί πλήθος συγκρούσεων στις διορθόδοξες σχέσεις κατά τη σύγχρονη εποχή. Το πρόβλημα μετά την έκρηξη του μεταναστευτικού ρεύματος από την ανατολή προς τη δύση από τα τέλη του 19ου αιώνα και εξής και τα γεγονότα που συγκλόνισαν την ευρωπαϊκή ήπειρο κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα έχει πάρει επικίνδυνες διαστάσεις για την ενότητα της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Ιδιαίτερα στον Νέο Κόσμο είναι σύνηθες το φαινόμενο να υπάρχουν σε μία πόλη περισσότεροι του ενός επίσκοποι με τον ίδιο ή παραπλήσιους τίτλους και να ποιμαίνουν ο καθένας τους ομοεθνείς του που κατοικούν στην πόλη αυτή και στην ευρύτερη περιοχή της [2]. Ως αποτέλεσμα αυτού υφίσταται αφ' ενός διασπαστική πολυαρχία στα της διοικήσεως και αφ' ετέρου σύγχυση, η οποία παρακωλύει το

ποιμαντικό, κατηχητικό και εν γένει ιεραποστολικό έργο[3]. Το πρόβλημα δεν είναι εύκολο να επιλυθεί, καθώς παρακάμπτονται τα παλαιά δικαιώματα του Οικουμενικού Πατριαρχείου να ιδρύει και να διοικεί υπερόριες εκκλησίες στις περιοχές της υψηλίου που δεν ανήκουν στη δικαιοδοσία των παλαιφάτων Πατριαρχείων. Στην προσπάθεια αυτού του παραγκωνισμού τίθενται σε χρήση ποικίλα -και συχνά όχι ακραιφνώς πνευματικά- μέσα και εργαλεία. Το εμπερίστατο Οικουμενικό Πατριαρχείο αγωνίζεται με τις περιορισμένες δυνατότητες που διαθέτει να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα, ενώ οι επίσκοποι που αποστέλλει σε νεοπαγείς Μητροπόλεις (κυρίως στην Ασία, αλλά και στην Αμερική) προσπαθούν να εργαστούν ποιμαντικά και ιεραποστολικά με μηδαμινά υλικά μέσα.

Βοήθεια στην αντιμετώπιση και ει δυνατόν επίλυση του προβλήματος της υπερβάσεως των κατά τόπους δικαιοδοσιών και της αναπόφευκτης ακολουθούσας διάσπασης μπορεί να προσφέρει **η μελέτη του περιστατικού που συνέβη στην Αντιόχεια ανάμεσα στους αποστόλους Πέτρο και Παύλο κατά τον Μάρτιο του έτους 49 μ.Χ.[4].**

B. Το περιστατικό

Λίγους μήνες μετά την Αποστολική Σύνοδο, η οποία συνεκλήθη στην Ιερουσαλήμ για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της αναγκαιότητας η όχι της περιτομής και της πλήρους τηρήσεως του Νόμου για την επίτευξη της σωτηρίας, οι απόστολοι Πέτρος και Παύλος συναντήθηκαν στην Αντιόχεια[5].

Σύμφωνα με την επικρατούσα πρακτική όλοι οι χριστιανοί, «ομοθυμαδόν», όπως κατ'επανάληψιν τονίζει το βιβλίο **Πράξεις Αποστόλων**, έτρωγαν σε κοινό τραπέζι ανεξαρτήτως θρησκευτικής προελεύσεως προ της εισόδου τους στο Χριστιανισμό[6].

[Συνεχίζεται]

[1] Βλ. τὸ κείμενο τῆς Συνάξεως τῶν Ὁρθοδόξων Προκαθημένων στό Σαμπεζύ(21-28 Ἰανουαρίου 2016).

[2] Θὰ σημειώσουμε ἐδῶ ἓνα ἀπλό και σαφές παράδειγμα για να κατανοήσουμε τη σημασία του προβλήματος: στη Σύναξη των Προκαθημένων Ορθοδόξων Εκκλησιών τον Πατριάρχη Αντιοχείας, μεταξύ άλλων, συνόδευε και οΜητροπολίτης **Μπουένος Αϊρες κ. Σιλουανός**. Ταυτόχρονα, στην ιεραρχία του Οικουμενικού Πατριαρχείου υπάρχει ο **Μητροπολίτης Μπουένος Αϊρες κ. Ταράσιος**.

[3] Δεν είναι σπάνιο φαινόμενο σε αυτές τις περιπτώσεις οι συγκρούσεις, οι προστριβές, η άγρα πιστών, οι μετακινήσεις ιερέων από τη μία δικαιοδοσία στην

άλλη, η υπέρβαση των κανονικών ορίων κ.λπ.

[4] Αναλυτική συζήτηση του προβλήματος του χρονικού προσδιορισμού του περιστατικού και της συνδέσεώς του με το βιβλίο Πράξεις Αποστόλων βλ. στη διδακτορική μου διατριβή (**ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΕΡ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ, Πέτρος και Παῦλος στην Αντιόχεια. Ιστορική και ἐρμηνευτική προσέγγιση, Ἀθήνα 2011**, σσ. 248-281) καὶ σὲ ἀνάρτηση στὸ παρὸν ἱστολόγιο στίς 7 Μαρτίου 2014 μέ τίτλο «*Λίγες σκέψεις με ἀφορμὴ τὴ Σύναξη τῶν Προκαθημένων στὴν Κωνσταντινούπολη*».

[5] Μεταξύ πολλών άλλων σημαντικό για τη μελέτη της Αποστολικής Συνόδου παραμένει το ἔργο του **Βασιλείου Π. Στογιάννου** με τίτλο «**Ἡ Αποστολική Σύνοδος**», *ΕΕΘΣΠΘ* 18 (1973), σσ. 29-218.

[6] Η πρακτική αυτή επιβεβαιώνεται και από τα διαδραματισθέντα προ της εκλογής των επτά διακόνων, καθώς οι εξ εθνών πιστοὶ διαμαρτυρήθηκαν ὅτι κατά την καθημερινή διακονία «παρεθεωροῦντο» οι χήρες τους (Πρ. 6:1). Εάν ἔτρωγαν σε ξεχωριστά τραπέζια, τα οποία θα διακονούσαν εξ εθνών πιστοὶ δεν θα υπήρχε πρόβλημα οὔτε θα διαμαρτύρονταν «προς τους Εβραίους» (Πρ. 6:1).

<http://bitly.com/1YymUNM>